

peono (Sp). Ĉiu el la ok plej malgrandaj figuroj, kiujn disponas ĉiu ŝakludanto (= soldato).

Peonlo. Veg. el fam. ranunkolacoj kun belaj grandaj multpetalaj floroj.

* **Pepl** (ntr). 1 Aŭdigi mallaŭtajn ripetitajn krietojn, kiel kokidetoj, paseroj : (f) *la ~aj krioj de la virinoj* B. 2 (f) Babil.

Pepsino. Organika fermento troviĝanta en la digesta stomaka suko.

* **Per.** 1^e Prep. montranta : 1 Instrumenton, materion aŭ objekton, kiun oni uzas por plenumi agon aŭ atingi celon : *bati iun ~ bastono*; *ne ~ la pano sole vivas la homo*; *sin nutri ~ legomoj*; *plenigi botelon ~ akvo*; *asperi ~ sango*; *viŝi la buŝon ~ tuko*; *trafi du celojn ~ unu ŝtono* Z; *kovri tablon ~ lupiŝo*; *svingi ~ paperoj*; (f) *ne ĉiam ~ ago mezuriĝas la saĝo* Z. 2 Organon aŭ membron, kiun oni uzas por fari ion : *ni vidas ~ la okuloj k flaras ~ la nazo* Z; *minaci iun ~ pugno* Z; *li prenos iom de la sango k aspergos ~ sia fingro la antaŭan parton de la fermoplato* Z; *grinci ~ la dentoj k tremi ~ la tuta korpo*; *la birdoj batas la aeron ~ siaj flugiloj*; *stari ~ unu piedo en la tombo* Z; *teni iun ĉe la nuko ~ sia mano*. Rm. : Oni ankaŭ uzas **per** por montri, kiun parton de ius korpo oni tenas : *teni la lupon ~ la oreloj, infanon ~ la mano*; *konduki iun ~ la nazo* B (laŭ sia arbitro. Vd laŭ). 3 Personon, dank' al kies interhelpo oni povas plenumi ian agon : *sendi leteron ~ servisto*; *parencaj ~ Adamo* Z; *la funebra ceremonio estis honorigata ~ delegacio de la urbestro*; *la registaro estis oficiale reprezentata ~ unu ministro*; *de la infaneco la princo ĉirkaŭis sin ~ militistoj* B; *kontroli ion ~ si mem*; (f) *esp-o memorigas ~ si* (sen helpo de alio) *la lingvon italan* Z; (f) *ĉiuj prep-oj ~ si mem* (sen ia alia motivo) *postulas la nominativon* Z; (f) *el tio jam ~ si mem elfluas la konkludo, ke* Z. Rm. : Z atentigas, ke la prep-n **per** post pasivo oni povas uzi nur, se ĝi troviĝas antaŭ vorto, kiu esprimas ne la aganton mem, sed la rimedon uzatan de la aganto. Kp DE 4. 4 Rimedon dank' al kiu estas atingata ia rezultato : *mi estis kortuŝata ~ tiu doloro*; *penetri en domon ~ forto, perforte*; *trafi ~ la parolo rekte en la vizaĝon de iu* Z; *mortigi iun ~ unu puŝo de pon-*

ardo; *~ helpo de vortaro mi komprenis vian leteron* Z; *kuitiĝas servo ~ reservo* Z; *ni povas ~ kurba vojo al rekta celo veni* Z; *li eldeviĝis la permeson mian ~ necesanta ripetado* Z; *li turmentas min ~ malsanta tutajn tagojn* Z; *lia filo, kuraĝigita ~ la morto de nia reĝo* Z; *li tiris ~ ĉiuj fortoj*; *liaj okuloj pleniĝis ~ larmoj* B; *la pupiloj ne malekiĝis ~ larmo* Z; *la vangoj kovriĝis ~ malsaneca flavo* Z; *ilia viz-aĝo ne kovriĝis ~ honto* Z; *eksvarmos la rivero ~ ranoj* Z; *juru, ke neniam vi parolos eĉ ~ unu vorto pri tio* Z; *ni timis la koleron, ~ kiu la Eternulo ekkoleris kontraŭ ni* Z (Kp PRO). Rm. : En kelkaj okazoj **per** havas senceon de mezuro : *ĉiu malbona sciigo alproksimigas min ~ unu paŝo al la tombo* Z; *oni povas esperi, ke la memoro de granda homo ~ duonjaro super-vivos lian morton* Z; *vi ~ alteco de unu kalkanumo fariĝis pli proksima al la ĉielo* Z. 5 Manieron, kiel efektiviĝas la ago : *la fumo flugis supren ~ nigra kolono*, ~ *blankaj volutoj*; *ia rubandeto brilis ~ roza aŭ blua koloro* Z; *la trupoj antaŭenkuris ~ grandaj masoj*; *mia onklo ne mortis ~ natura morto* Z; *simila al la patro ~ la karaktero*; *filo, tute fremda ~ la koro* Z; *verŝi larmojn kvazaŭ ~ riveroj* Z; *ŝi estis bela ~ beleco de anĝelo* Z; *ripozi ~ trankvila dormo* K; *vivi ~ mizera, kompatinda vivo* Z; *sin preterŝovi ~ paŝo majesta* Z; *ni ne povas atingi ĉiujn celojn ~ unu fojo*; *ekkrii ~ terura voĉo* Z; *marŝi ~ piedoj nudaj* Z; *ili vivas ~ unu animo en du korpoj*; *komeni sian paroladon ~ gratulo*; *la subst-oj finiĝas ~ o*. 6 Potencan aŭ influon, kiun oni alvokas por persvadi iun : *mi vin petegas ~ ĉielo* Z, ~ *la rajtoj de nia amikeco de lernejo* Z.

11^e Pref. signifanta, ke la ago esprimata de la radiko fariĝas rimedo por atingi iun celon : *~labori* (akiri per sia laboro); *~ludi* (gajni per ludo); *~flati* (atingi flatante); *oficiala ~voĉdona decido* Z.

111^e Vortero samsignifa. ~a. Ne efikanta per si mem; ne rekte trafanta; bezonanta interan rimedon por atingi celon : *~a agento*; *interparoli ~e de interpretisto*. ~1 1 (ntr). Interhelpi por efektiviĝi ion : *li ~is por akordiĝi ilin*. 2 (tr) (iu) Havigi ion al iu per sia interveno k klopodo : *~i al iu oficon Z, informon*; *ni ~as ĉiujn librojn kontraŭ antaŭ-*